

נתיבות ישיבה

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי
לב ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול
חוצב להבות אש קודש, ושאגתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

ויקהל תשפ"ה

"נשאו לבו"

המפתח לסייעתא דשמיא

שנה ז' • גליון ש"מ

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של
רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של
תורת רבינו - נא להתקשר למספר:
EXT 9 1-718-854-2290 או לפקס:
1-718-705-8608

**אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660**

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים

רח' שחל 5, בני ברק

טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

תוכן העניינים

לפרשת ויקהל – פקודי תשם"ה

"נשאו לכו" – המפתח לסייעתא דשמיא

ה	על פי דרך הטבע לא היו יכולים להיות אומנים
ה	ביאור הרמב"ן
ה	במצרים היו פועלים פשוטים
ה	ה' נתן החכמה למי שנשאו לכו
ו	מי שהתרומם מעצמו ואמר "הֲנִנִי"
ו	ביאור התביעה על הנשיאים
ז	הכוונה היתה רצויה - משל לעשיר
ז	היה להם לתת מיד
ח	היפך ההנהגה ל'נשאו ליכו'
ח	ביאור ענין ויסתר משה פניו
ט	יפה עשה שהסתיר פניו
ט	בזמן התגלות יגש תיכף אל הקודש ולא יתמהמה
י	למ"ד שלא עשה יפה - דומה ל'נשאו ליכו'
י	לדברי הכל הנידון הוא מה צריכה להיות ההנהגה
יא	ע"י נשאו ליכו יזכה לסייעתא דשמיא
יא	לאחר נשיאות הלב יש סייעתא דשמיא
יב	'נשאו ליכו' בעסק התורה
יב	אור התורה - כפי היגיעה
יב	התנאי של 'באימה ברתת ובזיע'
יג	בהכנה אין די - צריכים ללמוד בפועל
יג	כפי היגיעה ישיג עמקות התורה
יד	הזהירות מתורה ללא יראת שמים
יד	הלימוד מתוך קלות זהו כמו רופא שמחסר לימודים חשובים
יד	טוב לו שלא יתעסק בתורה כלל
יד	האוחז בספר תורה ערום
יד	לימוד התורה באופן של 'נשאו ליכו'

לתבוע מעצמו להתעלות	טז
הזהירות ללימוד התורה בימי הנעורים	טז
הבדיקה על פושט רגל איך היה בזמן שהיה בישיבה	טז
יתכן שלא למד כלל	טז
אם היה לומד כראוי בימי שבתו בישיבה היה מתעלה	יז
בימי הפורים מתגלה מהות האדם	יז
שומרים ה'פערמיט' לימי הפורים	יז
עבודת הירא שמים בימי הפורים	יח

לפרשת ויקהל - פקודי תשס"ה

"נשאו לבו" - המפתח לסייעתא דשמיא

מומחים, בעלי חכמה שמסוגלים בידיהם לעשות חכמה זו - מלבד זה שהיו צריכים לכוון הכוונות - אבל גם לעצם המלאכה היו צריכים לחכמה גדולה, כמו שנאמר 'ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו'.

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל בְּצַלְאֵל וְאֶל אֶהֱלִיאָב וְאֶל כָּל אִישׁ חָכֵם לֵב אֲשֶׁר נָתַן ה' חֲכָמָה בְּלָבוֹ כָּל אֲשֶׁר נִשְׂאוּ לְבוֹ לְקִרְבָּהּ אֶל הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת אֹתָהּ (שמות לו, ב).

על פי דרך הטבע לא היו יכולים להיות אומנים

במצרים היו פועלים פשוטים

והנה בני ישראל היו כל השנים במצרים, שם היו רגילים לעבוד עבודת פרך, אם בעבודת השדה או בעבודת בנין, שבנו ערים לפרעה, ולא היו מסוגלים כלל לאומנות זו.

ממה שנאמר 'ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה', משמע שעל פי דרך הטבע לא היו יכולים לגשת אל מלאכת הקודש, והזדקקו שיהיה 'אשר נתן ה' חכמה בלבו' כדי שיוכלו לקרב אל המלאכה. ועל זה היה 'כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשות אותה'.

ה' נתן החכמה למי שנשאו לבו

אכן כשאמר השי"ת לבני ישראל

המצוה של 'ועשו לי מקדש' (שמות כה, ח), כשציווה השי"ת שיעשו המשכן, אותם שנשאו ליבם, מי שליבו רוממו והגביהו, 'דער וואס די הארץ האט איהם אויפגעהויבען', שאמרו לעצמם, מאחר שהשי"ת ציווה עלינו דבר זה, יש בי הכוחות לעשות

ביאור הרמב"ן

הכוונה במה שאמר 'נשאו ליבו' 'דאס הארץ האט איהם געטראגען', מבאר הרמב"ן (שמות לא, ב), שהאמת הוא שכדי לעשות המשכן הצטרכו שעושי המלאכה יהיו חכמים גדולים ובעלי אומנות

לשכינה, שהשכינה תשרה
בישראל, מיד 'נשאו לבו', שאמר
הנני ואעשה,

**"ווער ס'האט זיך אליין
צוגעשטעלט, מ'האט זיך
אליין דערהויבען, איך וועל
קענען, דער אייבערשטער וויל
מאכען אַ מקום שכינה, די שכינה
זאל וואוינען צווישען אונז, נשאו
לבו, איך וועל טוהן".**

אפילו שעד היום היה כל
מלאכתו במלאכת
השדה, והיה פועל פשוט, 'דו ביסט
א פשוטער פראסטער ארבעטער',
ואיך יוכל לגשת אל עבודת
המשכן, אבל 'נשאו לבו', כמו
שמבאר הרמב"ן.

ביאור התביעה על הנשיאים

ענין נוסף מצאנו בפרשתן, בפסוק
נאמר (שמות לה, כז),
'וְהַנְּשֹׂאִים הֵבִיאוּ אֶת אֲבְנֵי הַשֹּׁהַם
וְאֵת אֲבְנֵי הַמִּלֵּאִים לְאֹפֹד וּלְחֹשֶׁן'.
ופירש רש"י, שמה שנכתב 'נְשֹׂאִים'
חסר י', לפי שהיה טענה על
הנשיאים, כשיצא הכרוז של משה
רבינו שיתנדבו התרומה לעשיית
המשכן, אמרו הנשיאים, 'יתנדבו
צבור מה שמתנדבין ומה שמחסרין
אנו משלימין אותו'.

המעשים הללו, שאתאמץ בכל
הכוחות ואעשה את הדברים
הללו, והם אלו שזכו לעשות את
המלאכה.

זהו מה שנאמר (שמות לו, א),
'עשה בצלאל ואהליאב
וכל איש חכם לב אשר נתן ה'
חכמה ותבונה בהמה לדעת
לעשות את כל מלאכת עבודת
הקודש לכל אשר צוה ה' וגו', אשר
נתן ה' חכמה בלבו כל אשר נשאו
לבו לקרבה אל המלאכה לעשות
אותה', שנדרש מהאדם שיהיה
'נשאו לבו', שיתרומם ליבו ויאמר,
אני יכול לעשות המלאכה הזו
לעשות את דבר ה' ולקיים רצון ה',
'איך וועל קענען, איך וועל טוהן,
איך וועל מצליח זיין צו טוהן דער
דבר ה'". ומי ש'נשאו לבו', נתן
הש"ת החכמה בלבו.

מי שהתרומם מעצמו ואמר "הֲנִי"

הש"ת נתן החכמה בלב כל
אשר נשאו ליבו, וכן
נאמר 'ואל כל איש חכם לב אשר
נתן ה' חכמה בלבו'. בלב מי נתן
הש"ת את החכמה, 'כל אשר
נשאו לבו לקרבה אל המלאכה', מי
שהתרומם מעצמו ואמר "הֲנִי",
אני יכול לגשת אל המלאכה.
מאחר שהש"ת רוצה לעשת מקום

להעמיד לצורך בנין זה כל מה שיצטרכו.

היה להם לתת מיד

זה היה גם נדיבות ליבם של הנשיאים, שהרי עבור המשכן צריכים לנדבה גדולה, ואמרו הנשיאים, מה שמחסרין בני ישראל אנו משלימין אותו. אעפ"כ היה תביעה עליהם, ולפי שנתעצלו מתחילה נחסרה אות משמם, 'והנשאים' כתיב, כי החשבון שעשו אינו חשבון אמת, והיה להם לתת מיד, שתיכף כשציווה השי"ת לתת נדבת המשכן היה להם לתת מה שנדבה ליבם.

אילו היו נותנים מיד את נתינתם כפי כוחם, ואז היו מוסיפים ואומרים שיתנו ככל אשר יחסר, ניחא. אבל מאחר שתיכף אמרו שיתנו רק מה שיחסר, אבל עד לזמן זה שיתנו כל אחד מישראל, יש טענה כלפיהם, ולכן נחסר אות י' משמותם.

חסרון האות י' בתורה הנו פגם לדורי דורות. כי כשחסר י' בתורה הק', 'אז ס'פעל א יו"ד אין די הייליגע תורה בתיבת 'והנשאים', יש חיסרון לעולמי עד.

היינו שהנשיאים היו עשירים והיה להם יותר רכוש מכל בני ישראל. לכן אמרו שיתנו כל ישראל מה שברצונם לתת, וסברו שאף אם כל בני ישראל יתנו כפי נדבת ליבם, עדיין יחסר למלאכת המשכן, ומה שמחסרין הם ישלימו מממונם. זאת היתה כוונת הנשיאים.

הכוונה היתה רצויה - משל לעשיר

כוונה זו היא כוונה גדולה מאוד. הלא אילו יבואו היום לעשיר אחד ויאמרו לו שצריכים לבנות בנין עבור ישיבה, ולשם כך נצרכים לסכום של כמה מיליאן דאלער, ולשם כך ילכו לעשיר גדול וישאלו אותו כמה הוא נותן עבור בנין הישיבה, מאה אלף או מאתיים אלף דאלער, אולי חצי מיליאן דאלער.

אם יאמר להם העשיר, תאספו מאחרים כמה שיעלה בידכם, וכל מה שיחסר עבור הבנין אשלים מכיסי. הרי שהעשיר הזה הוא המעמיד של הבנין, 'האט ער געראטעוועט אלעס, ס'איז שוין זיכער אז דער בנין וועט שטיין', כי בין אם יחסר מיליאן או שני מיליאן, עשיר זה מקבל על עצמו

היפך ההנהגה ל'נשאו ליבו'

הנהגה זו היא הנהגה הפכית למה שמבאר הרמב"ן המדריגה של 'אשר נשאו ליבו', אפילו שמצד אחד היה כאן נדבנות גדולה מצד הנשיאים, אבל היה נדרש מהם שתיכף בתחילה יתנו גם הם משלהם, וענין זה היה חסר אצלם.

ביאור ענין ויסתר משה פניו

כעין זה מצאנו במדרש, כשנגלה השי"ת למשה רבינו בסנה, נאמר (שמות ג, ב-ג), 'וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אוכל'. ויאמר משה אסורה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה'. היינו שמשו רבינו ראה איך שהסנה בוער ויש שם אש גדולה, 'א' גרויס פייער, 'א' הייליג פייער', והסנה איננה נאכלת.

לאחר

שנתגלה למשה רבינו שהמראה שראה הוא מראה קדוש, שזהו מראה השראת השכינה, נאמר שם (פסוק ו), 'ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלוקים'. אילו הבין משה רבינו שמה שראה הוא מעשה

ניסים בעלמא לא היה מסתיר פניו, שכן מעשה ניסים יש מצוה לראותו, כמו שכתוב (תהלים קיא, ד) 'זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום ה'. אך משה רבינו הבין שראה את השכינה, שהיה שם השראת השכינה, 'די שכינה האט ער געזעהן', ולכן 'ויסתר משה פניו'.

ואמרו במדרש (שמות רבה ג, א),

'אמר אלוקי אבי עומד

כאן ואיני מסתיר פני'. משה רבינו אמר, מאחר שאלוקי אבי עומד כאן איך אעזז פני להסתכל בו.

במה שהסתיר משה פניו נחלקו

שם במדרש כמה תנאים,

'רבי יהושע בן קרחה ורבי הושעיא, חד מהן אמר, לא יפה עשה משה כשהסתיר פניו, שאלולי לא הסתיר פניו גילה לו הקב"ה למשה מה למעלה ומה למטה ומה שהיה ומה שעתיד להיות', שאילו היה מביט היה זוכה להתגלות הרבה יותר גדולה, והיה זוכה על ידי קבלת פני השכינה לגילויים עצומים וגילויים מפליגים וחזיונות נוראים שלא היה יכול לזכות מבלי לראות פני השכינה, ואם לא היה מסתיר פניו היה זוכה להתגלות הגדולה.

ואמרו עוד במדרש, 'ובסוף ביקש

לראות, שנאמר (שמות לג),

מדרגות רמות הקדושה בגילוי שכינה, 'וחלקת לי כבוד והסתרת פניך, חייך שאתה עתיד להיות אצלי בהר ארבעים יום וארבעים לילה לא לאכול ולא לשתות ואתה עתיד ליהנות מזיו השכינה', שתזכה לראות שם מדרגות רמות ונשגבות.

בזמן התגלות יגש תיכף אל הקודש ולא יתמהמה

מבואר בדברי המדרש מחלוקת התנאים, האם היה משה רבינו צריך להסתכל בשעה שנגלה עליו השי"ת בראשונה. והטעם למה היה לו להסתיר פניו היה מחמת ענוותנותו של משה רבינו, שאמר מי אני ומה אני שהשי"ת נגלה עלי, וכיצד אוכל להביט ולראות בהתגלות השכינה, ואילו היה מסתכל היה בזה משום עזות מצח. ובשכר זה זכה שנגלה אליו השי"ת ודיבר עמו פנים אל פנים.

אמנם ה'מאן דאמר' השני סובר שהיה לו להסתכל, שכן בשעה שיש הארת פנים והשי"ת מתגלה על האדם, שהשי"ת חפץ לתת לאדם מדרגות רמות ונשגבות, 'דער אייבערשטער וויל געבען אַ מענטש גרעסערע דרגות,

הראני נא את כבודך'. משה רבינו רצה להשיג השגות גדולות, 'אמר הקב"ה למשה, אני באתי להראות לך', שביקשתי להעלותך למדרגות רמות, 'והסתרת פניך', ולא הבטת, 'עכשיו אני אומר לך כי לא יראני האדם וחי', כשבקשתי לא בקשת'.

ויש מאן דאמר במדרש שחולק וסובר שמשה רבינו נהג כהוגן במה שהסתיר פניו. ואמרו שם במדרש, 'ואמר רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אעפ"כ הראה לו, בשכר 'ויסתר משה פניו', ו'דבר ה' אל משה פנים אל פנים', ובשכר 'כי ירא', 'וייראו מגשת אליו', ובשכר 'מהביט', נתקיים בו 'ותמונת ה' יביט'.

אמנם בסנה לא הביט, כי מחמת ענוותנותו וצדקותו הסתיר פניו, לפי שהתיירא מחמת כבוד שמים ולא הביט, אף על פי כן הראה לו השי"ת בזכות זה גילויים גדולים, שקרנו עור פניו.

יפה עשה שהסתיר פניו

ועוד אמרו במדרש, 'ורבי הושעיא רבה אמר יפה עשה שהסתיר פניו, אמר לו הקב"ה, אני באתי להראות לך פנים', וביקשתי לגלות לך שתשיג

אפילו שהאדם יכול לומר לעצמו שאינו ראוי למלאכה זו, שאינו יודע באומנות זו, 'דו קענסט נישט, דו טויגסט נישט, דו ביסט נישט'. אעפ"כ מאחר שהשי"ת ציווה על מלאכת המשכן אמרו שהם יוכלו לבנות ולעשות את המשכן, 'איך וועל יא קענען, איך וועל יא טוהן'. ולשם כך נדרש 'נשיאות הלב'.

אך כשחסר בנשיאות הלב, צריכים לגשת לענין זה כמו המאן דאמר השני, שזה ודאי שכל אחד צריך שיהיה לו תשוקה, אלא שמחמת גודל יראת השמים שבו אינו ניגש אל הקודש, 'די יראת שמים לאזט איהם נישט'.

כשהשי"ת מתגלה להשרות שכינתו, אומר האדם לעצמו מחמת יראתו הגדולה מי אני ומה אני שאזכה לדרגה זו של השראת השכינה, 'ווער בין אין איך, וואס בין איך, צו מקבל זיין די מדריגה פון שכינה'.

לדברי הכל הנידון הוא מה צריכה להיות ההנהגה

והנה שני השיטות במדרש לא נחלקו אודות קדושתו וגדולתו של משה רבינו, שלדברי

העכערע דרגות, צריכים לגשת מיד אל הקודש ולא להתמהמה בדבר.

אפילו שיש לו כמה מיני חשבונות של עניות, שאינו רוצה לקבל כבוד, וחשבונות של יראת שמים. אבל למעשה כשהשי"ת מתגלה לאדם, שזהו שעת הכושר לזכות למדריגות רמות, שהשי"ת נותן סייעתא דשמיא, צריכים לגשת מיד אל הקודש, 'דארפסטו זיך צוכאפען דערצו'.

בזה כולי עלמא מודים בגודל מדרגותיו של משה רבינו, שהיה איש קדוש עד מאוד. הנידון במדרש הוא רק מה שהיה 'ויסתר משה פניו' האם עשה כהוגן, ולבסוף לכולי עלמא זכה לכל הטוב.

למ"ד שלא עשה יפה - דומה לנשאו ליבו

והנה, למאן דאמר 'לא יפה עשה משה כשהסתיר פניו', זה דומה לענין של 'אשר נשאו לבו', שכאשר השי"ת ציווה 'ועשו לי מקדש', שהשי"ת ציווה על בנין המשכן, הרי שתיכף רצו לגשת אל הקודש, 'מ'דארף זיך רייסען דערצו'.

עצמו שכשיבוא לידי מעשה, שיעשה מעט יותר ממה ששיר שיש בכוחו לפעול, 'ואל ער טוהן אביסעל מער ווי די כוחות זענען'.

כך כתב בחובות הלבבות. והענין בזה הוא, לפי שכאשר יש לאדם הרצון לעשות יזכה לסייעתא דשמיא, 'אז דו ווילסט, איז דא סייעתא דשמיא'.

ענין זה מבואר בפרשתן בפסוקים אלו, 'ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו'. מי זכה לכך שה' יתן החכמה בליבו, על זה נאמר 'כל אשר נשאו לבו לקרבה אל המלאכה לעשות אותה'.

לאחר נשיאות הלב יש סייעתא דשמיא

מדובר מאנשים שהיו במצב שעל פי דרך הטבע לא היה בידם לעשות את המלאכה, אלא שהיה צריך להיות להם 'נשיאות הלב'. איך הועילה אצלם נשיאות הלב כדי שיוכלו לעשות את כל המלאכה, על ידי מה שלאחר נשיאות הלב היה 'ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו', שזכו לסייעתא דשמיא.

"אז דו וועסט נושא לב זיין און דו וועסט זיך רייסען צו

הכל משה רבינו היה עליון שבעליונים. הנידון הוא רק באיזה הנהגה יש לנהוג בזמן זה, אם ההנהגה היתה צריכה להיות הוא לתפוס ולעשות, 'די הנהגה וואלט געדארפט זיין כאפ, טוה'. או שמא ההנהגה היתה צריכה להיות שימנע מעצמו.

כל הנידון הוא כיצד היה צריך להיות ההנהגה באותו הזמן, הנידון אינו אודות מדריגת משה רבינו.

ע"י נשאו ליבו יזכה לסייעתא דשמיא

בחובות הלבבות מבואר הדרך שהאדם צריך ללמוד תורה בכל כוחותיו ולגדול בתורה וביראת שמים ובכל ענין דקדושה בכל הכוחות.

בשעה שהאדם עומד בתחילת הזמן או בתחילת התקופה או בתחילת היום, שישער על פי כוחותיו מה הוא רוצה לפעול ואיך הוא מבקש לפעול, ולאחר שמשער את כוחותיו, לפי זה יקבל על עצמו את עבודתו.

ומוסיף, שגם לאחר שהאדם משער את כוחותיו באופן הנכון, צריך שיקבל על

אור התורה - כפי היגיעה

והנה אורות התורה מאירים בלא שיעור ובלא גבול, וכמו כן קדושת התורה מאיר ללא גבול וללא שיעור. אבל כמה מאיר על האדם קדושת התורה, וכמה מאיר קדושת התורה על הכלל ישראל, כפי מה שהאדם עוסק בתורה, כפי המדריגה שהאדם עוסק בתורה, כך מאיר אור התורה בעולם.

התנאי של 'באימה ברתת ובזיע'

אמנם השפעת הקדושה על ידי התורה היא בתנאי שילמדו התורה בקדושה ובטהרה, מתוך כבוד ראש, 'מיט ערליכקייט', מיט ערנסטקייט, וחלילה שלא מתוך ליצנות וקלות הדעת. כמו שלמדו חז"ל (ברכות כב.), מהפסוק (דברים ד, ט-י), 'רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך, יום אשר עמדת לפני ה' אלוֹקִיךָ בחורב', שבכל עת שהאדם עוסק בתורה יזכור כאילו הוא עומד עכשיו בהר סיני, ששם היה קבלת התורה 'באימה וביראה

גרעסערקייט, דו וועסט זיך רייסען צו ווערען מער און אַ גרעסערער תלמיד חכם ווערען, מער יראת שמים האבען, מער פארשטיין דעם רצון ה'. וועט דער אייבערשטער זיין 'נתן בליבו'. אבער דער סך הכל דער 'נתן בליבו' איז דוקא ווען ס'איז 'נשאו ליבו'."

אם תישא את לבך ותתאמץ לבוא לגדולות, כשתתאמץ לגדול להיות תלמיד חכם יותר גדול, לבוא ליותר יראת שמים, להבין יותר מהו רצון השי"ת, אז יתן השי"ת בליבך. אך בסך הכל, ההנהגה של 'נתן בליבו' נוהג רק למי שקודם לכן 'נשא ליבו'.

'נשאו ליבו' בעסק התורה

בחורים לומדים תורה. קדושת התורה גדולה מכל שאר הקדושות, כמו שמבאר הרמח"ל וכן מבואר בעוד ספרים, שכפי מה שהאדם מייגע בעצמו ועמל בתורה, כך מאיר עליו יותר אור התורה, ואור התורה מאיר עליו ומאיר על כל העולם.

וצריכים את שני הדברים יחד, ואחד בלי השני לא יקנה קנייני הקדושה.

כפי היגיעה ישיג עמקות התורה

כפי כמה שהאדם מתייגע בתורה יותר, כפי מה שיתעמק האדם בתורה, 'וואס טיפער אַ מענטש לערענט תורה, אַ מענטש איז זיך מייגע אין תורה', העיקר הוא היגיעה, ממילא יבוא לעמקות בתורה.

על ידי מה שעמלים בתורה, אמרו חז"ל (ספרא בחוקתי א), 'שהמקום מתאוה שיהיו ישראל עמילים בתורה'. השי"ת מתאוה שבני ישראל יעסקו בתורה ויהיו עמלים בתורה. למה השי"ת מתאוה לזה, הלא להשי"ת אין צורך בתורה שלנו, השי"ת אינו צריך שנשמח אותו. שמחת הקב"ה הוא במה שכלל ישראל זוכים לתורה, במה שהבריאה זוכה לתורה.

כפי כמה שכלל ישראל עוסקים ועמלים בתורה, כפי כמה שהכלל ישראל מתייגעים בלימוד התורה, כך יזכו בעולם יותר לקדושת התורה.

וברתת ובזיע'. באופן זה יהיה לימוד התורה.

כפי איך שהאדם ניגש ללימוד התורה באופן של 'יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב', מתוך הידיעה וההתבוננות של 'יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב', כפי זה יקבל האדם קדושת התורה.

זהו ההכנה של האדם כדי שיוכל לקבל את הקדושה.

בהכנה אין די - צריכים ללמוד בפועל

אבל בהכנה זו אין די. גם אם האדם מכין עצמו בהכנה גדולה כדי לקבל התורה, וגם אם יהיה הקדוש ביותר, אבל אם לא יעסוק בתורה, הרי שלא יקבל את הקדושה, 'אויב ער וועט נישט לערנען וועט ער עס נישט ארויסנעמען', כי על ידי הרצון בלבד לא יוכל לקבל מקדושת התורה, אלא שצריכים לעסוק בתורה בפועל.

נמצא, ש'הכשר הגברא' נפעלת על ידי הקדושה והיראת שמים. אבל את הקדושה בפועל מקבלים על ידי עסק התורה,

ימות החולה על ידו, מה בכך, העיקר הוא שייחשב לרופא טוב ושירוויח הרבה ממון.

טוב לו שלא יתעסק בתורה כלל

חלילה מי שניגש ללימוד התורה בכוונה זו, הרי שטוב לו שלא יעסוק בתורה, כי הוא מחלל התורה, 'איז בעסער ווען ער הייבט נישט אהן צו לערנען, ס'איז מחלל התורה'.

האוחז בספר תורה ערום

עד כמה יש להיזהר בכבוד התורה מצאנו שאמרו בסוף מסכת מגילה (דף לב), שכל האוחז בספר תורה ערום, בלא מטפחת סביב ספר תורה, נקבר ערום.

ואמרו בגמרא, שהכוונה הוא שייקבר ערום בלא אותה מצוה, שלא יקבל שכר על אותו לימוד התורה, לפי שהוא מזלזל בתורה, שחסר לו ההרגש של קדושת התורה וכבוד התורה.

לימוד התורה באופן של 'נשאו ליבי'

נחזור לדברי החובות הלבבות. שכתב שלאחר שהאדם משער את כוחותיו, כוחותיו בשני

הזהירות מתורה ללא יראת שמים

הדרך לזכות בקדושת התורה ובאורות התורה זהו רק על ידי הלימוד באופן הזה. אבל כשלומדים שלא באופן זה, זהו חלילה בכלל חילול ה' וחילול התורה, וטוב לו שלא יעסוק בתורה כלל.

הלומד תורה מתוך קלות ראש ללא יראת שמים, טוב לו שלא ילמד כלל, 'ס'איז ברור אז ס'איז בעסער אז ער לערענט אינגאנצען נישט', לפי שהוא מחלל את התורה, שאצלו התורה הוא כידיעות בעלמא, 'ער מאכט די תורה פאר אַ וויסענשאפט'.

הלימוד מתוך קלות זהו כמו רופא שמחסר לימודים חשובים

הרי זה דומה לשקצים שלומדים רפואה בקאלידז', שבשעה שהפראפעסאר מלמד את תלמידיו איך לרפאות החולה, התלמיד עושה באמצע ליצנות עם שייגעץ אחר. איך יוכל להיות רופא, מאחר שלא שמע שיעור זה, הרי הוא אומר לעצמו שיוכל להתמנות לרופא גם ללא ידיעות אלו, והוא יהיה רופא טוב גם ללא ידיעות אלו, ואם מחמת חסרון ידיעות אלו

ולהבין את הקושיא. ומי שהוא בדרגא שמבין ומשיג קושית התוס' על רש"י, שכבר גדלה השגתו להבין קושית התוס' על רש"י, יוסיף ללמוד עוד דברי הרשב"א או המהרש"א כדי ליישב קושית התוס' על רש"י, כי אולי אין כאן קושיא כלל, ואפשר שצריכים להבין דברי התוס'. כלל זה נקוט בידו שיוסיף על מדרגתו בהבנת התורה.

זהו הענין של 'נשאו ליבו', שיוסיף מעט יותר ממה ששיג בדרך הטבע.

על זה נאמר בפרשתן 'ואל כל איש חכם לב אשר נתן ה' חכמה בלבו'. שהשי"ת נותן חכמה בלב. למי נותן השי"ת החכמה בלבו, 'כל אשר נשאו לבו', מי שמתעלה ומתרומם.

הזהירות ללימוד התורה בימי הנעורים

צריכים לדעת שהתורה שבחור קונה לעצמו בימי נעוריו, תורה זו תישאר אצלו. שכן בשנים שלאחר מכן, הנה יש אנשים שעליהם אומרים 'דער איז אַ אהנזעצער', שהוא אדם שפשט רגל. מהו מהות אדם זה, שהוא

הענינים, הן כוחותיו בלימוד התורה, כמה תורה יוכל להשיג, עד כמה יוכל מוחו להשיג התורה, וזו וזיט טראגט איהם דער מוח'.

יש אחד שמשער בעצמו שמוחו אינו יכול להשיג יותר מפירוש רש"י, שהוא יכול להשיג הגמרא עם פירוש רש"י, אבל יותר מזה אינו יכול להשיג, ואינו יכול להשיג מה שהקשו התוס' על רש"י.

אז יש לפניו שני ברירות. יש לו ברירה אחת להמשיך ללמוד עוד גמרא עם רש"י, וגם כשילמד עוד גמרא יהיה כך, שילמד גמרא עם רש"י ולא עם תוס'.

מי שלומד באופן זה, בוודאי שהוא מקיים בזה מצות לימוד התורה, וקדוש יאמר לו, 'ער איז אַ הייליגער מענטש דער וואס טוהט אזוי', אלא שחסר אצלו בענין של 'נשאו ליבו', ולא קיים דברי ה'חובות הלבבות'.

לתבוע מעצמו להתעלות

שכן מבאר בעל החובות הלבבות, שאם האדם משער בכוחותיו שיוכל ללמוד רק גמרא עם פירוש רש"י, עליו להוסיף גם ללמוד קושית התוס' על רש"י,

בעל כשרון טוב, שהיה 'תלמודיט' טוב, אבל תורה לא למד.

יתכן שלא למד כלל

לפעמים יתכן, שכשהיה בישיבה לא למד כלל תורה, בשנים שהיה בישיבה היה מסתובב מצד לצד והיה שואל היכן אפשר לשכור רכב טוב, והיה שואל איך אפשר לרמות את הגאוונער, היכן אפשר לקבל צעטל של 'דרייווער'ס לייסנס', ולאחר מכן הוא יוצא מהישיבה וגוזל את הבריות.

אין בזה שום חידוש, הוא לא נעשה גולן רק לאחר שיצא מהישיבה, אלא שנולד גולן, אלא שלא עמד בפני ניסיונות של גזילה עד לשנים מאוחרות יותר.

כמו כן כשרואים אחד שעומד תמיד ומדבר פאליטיק ומבזה תלמידי חכמים, ושואלים מתי נעשה שייגעץ זה, האמת הוא שהוא לא 'נעשה' שייגעץ, הוא נולד שייגעץ, ולא היה אצלו זמן שלא היה שייגעץ, 'ער איז קיינמאהל נישט געווארען אויס שייגעץ'. אלא שבימי הנעורים לא היה לו כל כך הנסיונות של

מדמה לבני אדם שיש לו קאמפאני גדול, ויש לו גדולות ונצורות, ולכן כדאי להשקיע אצלו, ואז ישלם לכל אחד עשרים פראצענט רווח.

כשומעים בני אדם שמחלקים

כסף כולם רצים לקבל. אבל אז שומעים שפשט את רגלו והפסיד כמה מיליאן דאלער, 'ער האט אנגעזעצט עטליכע מיליאן דאלער'.

הבדיקה על פושט רגל איך היה בזמן שהיה בישיבה

כשחוקרים אחרי האיש מתחילים

לברר, האם מדובר באחד שנולד גנב, 'א געבוירענער גנב', מתברר שלא דווקא. אדרבא, כשהיה אדם זה בחור בישיבה היה בחור מצוין. אם כן יש להבין איך יצא מה שיצא, האם פירוש הדבר שהתורה לא שמרה עליו שלא יגדל באופן זה, 'דאס הייסט די תורה האט איהם נישט געהאלטען'.

אך האמת הוא שהתורה היא שמירה טובה, 'די תורה האט איהם יא געהאלטען', אלא שבחור זה לא למד התורה. אמנם היה

השנה. מדריגת אדם זה הוא, שהוא שיכור גם ללא היי"ש, שיש בו כל השנה מידת קלות ראש, אלא שבפורים יש לו 'פערמיט' 'רשות' לשנות יי"ש כדי להיות שיכור.

שומרים ה'פערמיט' לימי הפורים

כן הוא בנוגע לענינים אחרים, 'ס'גיט נאך ווייטער אויך'. הנה המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא (ב"מ), אבל פורים הוא פערמיט, לפי שהוא יודע שגם פלוני עשה כן, ובפורים יש לאדם היתר בכיסו להיות מלבין פני חבירו ברבים.

בכל ימות השנה הוא מכין את עצמו שיוכל להשתמש עם פערמיט זה, אך בכל ימות השנה הוא מתיירא לעשות כן, אבל אין יראתו מהשי"ת, אלא שהוא ירא שמא יאמרו עליו האנשים שהוא לץ ורשע ושאין לו חלק לעולם הבא, אבל בפורים הוא מחזיק הפערמיט בכיסו, והוא מוציא בפורים, ומזה מתגלה שמהותו הוא שהוא רשע ולץ, א' יונגאטש, א' גארנישט מיט גארנישט'.

גם בכל ימות השנה הוא פחות מ'גארנישט', אלא שבפורים

שקאצקעריי, והיה טרוד בניסיונות אחרים.

אם היה לומד כראוי בימי שבתו בישיבה היה מתעלה

אך אותו בחור, אילו היה עוסק בתורה באופן הראוי, באופן של יום אשר עמדת לפני ה' אלוקיך בחורב', באימה וביראה ברתת ובזיע מתוך יראת שמים, לא היה גדל כשייגעץ, כי על ידי התורה היה גדל בתורה וביראת שמים. נמצא שמה שהגיע לידי כך היה על ידי מה שנהג בקלות ראש.

בימי הפורים מתגלה מהות האדם

בחורים, אנו נכנסים עכשיו לחלק האחרון של הזמן, בתוך ימים אלו נכללים גם ימי הפורים, המהות של חג הפורים הוא 'ונהפוך הוא' (אסתר ט, א), שהשי"ת היפך ממידת הדין למידת הרחמים.

אין נראה אצלנו ימי הפורים, בפורים מתגלה מהות האדם. מי ששיכור בכל ימות השנה שותה בפורים יי"ש, אבל מה שהוא שיכור רק בפורים אינו מחמת שתיית היי"ש, אלא שבאמת הוא שיכור בכל ימות

הזמן, מה שמיעטו בלימוד התורה ובהבנה ובקניני התורה, ובכבוד התורה וכבוד תלמידי חכמים, יש להשלים בימים אלו בסיום הזמן.

מי ששייג ענין זה הוא בגדר בעלי תשובה, והשי"ת ישלים לנו מה שהחסרנו, על ידי מה שיהיה 'נשאו ליבו' בשבועות אלו, ואז יהיה 'אשר נתן ה' חכמה בלב'.
אמנם אם ההתמדה תהיה באופן של 'פוחת והולך', ובימי הפורים יתגלה פחיתותו של האדם, הרי שהאדם ירד חלילה למדרגות נמוכות מאוד, ומי יודע אם יוכל לשוב להתעלות, ומעכשיו אפשר כבר לראות מי יהיו האנשים שיגזלו את הבריות ושיעשו צרות ומחלוקת בעולם הזה.

'מתגלה' שהוא פחות מגארנישט. אבל השי"ת אינו צריך להמתין לפורים, השי"ת רואה בכל ימות השנה מהו מהותו.

עבודת הירא שמים בימי הפורים

מה עושה ה'ערליכער איד' בפורים. דבר זה מבואר בשולחן ערוך, בפורים צריכים להתבונן בניסים שעשה עמנו השי"ת, ואומרים על הניסים ועל הפורקן ומודים להשי"ת על הניסים שעשה עם בני ישראל בימים ההם ועל הניסים שבזמן הזה.

בתקופה זו כשעומדים בשבועות האחרונים של הזמן צריכים לראות למלאות כל מה שחיסרו במשך

זָכָה וְזָכָה אֶת הָרַבִּים, זְכוּת הָרַבִּים תִּלְוִי בּוֹ

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש
הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל
בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלפאן 9 EXT 2290-854-718-1.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו